

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 39/07-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. marca 2007 predbežne prerokoval sťažnosť P. Č., K., zastúpeného JUDr. R. Ž., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 36/2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. decembra 2006 doručená sťažnosť P. Č., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. R. Ž., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní sťažovateľa ako žalobcu proti žalovanému

v 1. rade J. L. a žalovanej v 2. rade súdnej exekútorke B. K. o vydanie bezdôvodného obohatenia vedenom pod sp. zn. 15 C 36/2000.

Sťažovateľ uviedol, že v roku 2000 podal okresnému súdu žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa jeho názoru konanie okresného súdu nie je rýchle a účinné, predmetné konanie trvá už cca 7 rokov a vec nebola dosiaľ právoplatne skončená. Podľa názoru sťažovateľa doba od podania návrhu na začatie súdneho konania je neprimerane dlhá, a preto „*postráda súdnu ochranu garantovanú ústavou*“.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že od podania návrhu na začatie konania 7. januára 2000 nebolo doteraz konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia právoplatne skončené.

Sťažovateľ si uplatňuje primerané finančné zadostučinenie v sume 50 000 Sk. Svoj nárok na jeho priznanie zdôvodnil tým, že od podania návrhu na začatie konania nie je doteraz vo veci právoplatne rozhodnuté, čo u neho vyvoláva stav právnej neistoty.

Na základe podanej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15 C 36/2000 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby vo veci sp. zn. 15C 36/2000 konal bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v rozsahu sumy Sk 50.000,- slovom päťdesiattisíc korún slovenských, ktoré je porušiteľ práva povinný zaplatiť v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR k rukám sťažovateľa.

4. Ústavný súd priznáva trovy právneho zastupovania právnomu zástupcovi sťažovateľa vo výške vyčíslenia osobitným podaním, ktoré je porušiteľ práva povinný zaplatiť k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu vo veci samej.“

K sťažnosti sa vyjadril predseda okresného súdu podaním z 31. januára 2007, v ktorom uviedol podrobný prehľad úkonov vykonaných v danej veci a poukázal na to, že z prehľadu úkonov vyplýva, že okresný súd neporušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a z toho dôvodu navrhuje sťažnosť odmietnuť. Podľa názoru predsedu okresného súdu súd vo veci koná pravidelne a bez väčších prieťahov. K dĺžke konania prispel svojím správaním samotný žalobca, ktorý nedôvodne oddŕoval zaplatenie súdneho poplatku.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy všeobecné súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal ústavný súd z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika

ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach opakovane vyslovil právny názor, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové

a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 139/02, I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02).

Sťažovateľ v konaní okresného súdu namietal zbytočné prietahy podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, III. ÚS 28/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98, I. ÚS 3/00, III. ÚS 29/03, III. ÚS 175/04). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 C 36/2000, v rámci ktorého sťažovateľ namieta zbytočné prietahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je zložité po právnej a skutkovej stránke.

V rámci hodnotenia druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním výrazne prispel k celkovej dĺžke súdneho konania tým, že nepreberal zásielky okresného súdu, neoznámil mu adresu svojho pobytu, okresný súd musel žalobcovi opakovane doručovať zásielky, vyzývať žalobcu na splnenie výziev okresného súdu, zásielky sa niekoľkokrát museli žalobcovi doručovať cestou polície. Okresný súd musel niekoľkokrát zisťovať adresu pobytu sťažovateľa v registri obyvateľov

Slovenskej republiky (ďalej len „register“), v ústrednej evidencii väzňov a v mestskej evidencii obyvateľov.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 36/2000 ústavný súd zistil nasledovný stav konania:

Dňa 7. januára 2000 bola okresnému súdu podaná žaloba.

Dňa 24. januára 2000 okresný súd vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku a na špecifikáciu žalobného návrhu.

Dňa 25. februára 2000 žalobca požiadal o oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Dňa 3. apríla 2000 okresný súd zaslal žalobcovi tlačivo – potvrdenie o osobných, zárobkových a majetkových pomeroch (ďalej len „tlačivo“) za účelom oslobodenia od platenia súdneho poplatku.

Dňa 29. decembra 2000 okresný súd uznesením nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov (žalobca nezaslal vyplnené tlačivo).

Dňa 15. februára 2001 okresný súd požiadal register o zistenie adresy trvalého pobytu žalobcu.

Dňa 26. februára 2001 bolo okresnému súdu doručené potvrdenie o trvalom pobyte žalobcu.

Dňa 22. augusta 2001 žalobca podal odvolanie proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a zároveň okresnému súdu doručil tlačivo.

Dňa 18. septembra 2001 okresný súd vyzval žalobcu, aby sa vyjadril, či sa v čase doručovania uznesenia o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku zdržiaval na adrese svojho trvalého pobytu.

Dňa 1. októbra 2001 bola okresnému súdu doručená odpoveď žalobcu na výzvu z 18. septembra 2001.

Dňa 27. novembra 2001 a 5. marca 2002 okresný súd vyžiadal vyjadrenie z poštového úradu, či sa žalobca zdržiaval v čase doručovania uznesenia v mieste trvalého pobytu.

Dňa 18. júna 2002 okresný súd predvolal pracovníčku pošty na výsluch.

Dňa 24. júla 2002 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 31. januára 2003 krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a 12. marca 2003 vrátil spis okresnému súdu.

Dňa 14. mája 2003 okresný súd zaslal žalobcovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 23. júla 2003 podal žalobca žiadosť o oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Dňa 14. augusta 2003 okresný súd zaslal žalobcovi tlačivo.

Dňa 29. septembra 2003 okresný súd uznesením nepriznal žalobcovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov (žalobca nedoručil okresnému súdu vyplnené tlačivo).

Dňa 4. novembra 2003 podal žalobca odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 14. novembra 2003 žalobca predložil okresnému súdu vyplnené tlačivo.

Dňa 28. novembra 2003 okresný súd priznal žalobcovi oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v rozsahu 1/3 poplatkovej povinnosti.

Dňa 10. decembra 2003 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalobcu proti uzneseniu o čiastočnom oslobodení od súdnych poplatkov.

Dňa 19. decembra 2003 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 31. decembra 2003 krajský súd uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a 10. februára 2004 spis vrátil okresnému súdu.

Dňa 17. februára 2004 bol žalobca vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 18. marca 2004 okresný súd doručoval výzvu na zaplatenie súdneho poplatku žalobcovi prostredníctvom polície.

Dňa 27. mája 2004 bola okresnému súdu doručená zásielka polície, že žalobca sa na adrese trvalého pobytu nezdržiava.

Dňa 3. júna 2004 okresný súd vyzval register, ústrednú evidenciu väzňov a mestskú evidenciu obyvateľov na oznámenie trvalého pobytu žalobcu.

Dňa 13. júla 2004 okresný súd znova doručoval žalobcovi uznesenie krajského súdu a výzvu na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 16. decembra 2004 okresný súd uznesením zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

Dňa 18. januára 2005 žalobca podal odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania.

Dňa 11. februára 2005 žalobca zaplatil súdny poplatok.

Dňa 17. februára 2005 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 21. marca 2005 krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania a 8. apríla 2005 mu vrátil spis.

Dňa 5. septembra 2005 okresný súd požiadal políciu o doručenie predvolania žalobcovi.

Dňa 29. septembra 2005 okresný súd konanie prerušil do právoplatného skončenia súvisiaceho konania vedeného pod sp. zn. 25 C 899/02.

Dňa 18. októbra 2005 požiadal právny zástupca žalobcu o pokračovanie v konaní.

Dňa 25. októbra 2005 právny zástupca žalobcu oznámil okresnému súdu právnych nástupcov po žalovanej v 2. rade.

Dňa 11. novembra 2005 vyzval okresný súd právneho zástupcu žalobcu na doplnenie dôvodov zmeny návrhu.

Dňa 19. mája 2006 bolo okresnému súdu doručené právoplatné osvedčenie o dedičstve po žalovanej v 2. rade.

Dňa 4. augusta 2006 okresný súd pripustil uznesením vstup do konania žalovaným v 3. a 4. rade.

Dňa 28. augusta 2006 a 21. septembra 2006 požiadal okresný súd poštový úrad o oznámenie adries, na ktoré boli doručované zásielky pre žalované v 3. a 4. rade.

Dňa 23. októbra 2006 okresný súd dal pokyn na opätovné doručenie zásielok pre žalované v 3. a 4. rade.

Dňa 31. októbra 2006 žalobca podal sťažnosť na prieťahy v konaní.

Dňa 20. novembra 2006 sa k sťažnosti vyjadrila zákonná sudkyňa.

Dňa 10. januára 2007 okresný súd vyzval žalovaných na písomné vyjadrenie.

Dňa 25. januára 2007 okresný súd určil termín pojednávania na 12. marec 2007.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 36/2000 zistil, že konaním okresného súdu nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože ako vyplýva

z uvedeného prehľadu úkonov, tieto boli vykonávané priebežne a smerovali k meritórnemu skončeniu veci. K doterajšej dĺžke súdneho konania prispel svojim správaním sťažovateľ (žalobca). Subjektívne priesťahy zo strany okresného súdu neboli zistené.

Na základe uvedeného ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti, bolo bez ďalšieho právneho významu rozhodovať o ďalších nárokoch požadovaných sťažovateľom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2007